

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KONYA KADINHANI BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	13

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Belediye Şirketinin Hissedarı Olduğu Şirket	7
Tablo 9: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı	31

KISALTMALAR

AŞ	: Anonim Şirket
İLBANK	: İller Bankası Anonim Şirketi
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
TL	: Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması
2. İller Bankası Sermaye Tutarı İle Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Yer Alan Tutarın Uyuşmaması
3. Belediye Şirketindeki Sermaye Tutarı ile 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyumlu Olmaması
4. 247 Sermaye Taahhütleri Hesabının Kullanılmaması
5. Maddi Duran Varlık Hesaplarının Fiili Durumu Yansıtmaması
6. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi
7. İdare Taşınmazları İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Muhasebede Kayıtlı Değerine Eklenmemesi
8. Taşınmaz Satışlarının Kayıtlı Değer Yerine Satış Değeri İle Muhasebeleştirilmesi
9. Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Hayvan Bakımevleri Bulunmaması ve Kurulmasına Yönelik Olarak İlgili Yıl Bütçelerinde Ödenek Ayrılmaması
2. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
3. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
4. Kuruma Ait Taşınmazların Yönetiminde ve Satışında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzelkişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Kadınhanı Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kadınhanı Belediyesi, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır. Türkiye İstatistik Kurumu 2024 yılı verilerine göre İlçenin nüfusu 31.494 kişi olup 9'u merkez mahalle olmak üzere 55 mahallesi bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte

olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bu idari vesayet yetkisi; denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Kadınhanı Belediyesinin karar organı olan Kadınhanı Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 15 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır.

5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok bir belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Kadınhanı Belediyesinin teşkilatı; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni, Belediye Başkanı, meclis üyeleri arasından atanan 1 Başkan Yardımcısı ile Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü ve Temizlik İşleri Müdürlüğü olmak üzere 9 adet hizmet biriminden oluşmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçi statüsünde personel çalıştırılmaktadır. Kadınhanı Belediyesinde çalışan personele ilişkin bilgiler istihdam türüne göre aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilen Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	49	22
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	31	11
Geçici İşçi	-	-
Toplam	80	33
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	130

Kadınhanı Belediyesinde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, işçiler ise 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin

veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Kadınhanı Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Kadınhanı Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01- Personel Giderleri		23.910.000,00	5.163.000,00 / 985.000,00	28.088.000,00	27.427.425,09	660.574,91	
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri		2.558.000,00	1.066.000,00	3.624.000,00	3.443.145,51	180.854,49	
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri		112.327.000,00	49.431.000,00 / 2.666.000,00	159.092.000,00	148.386.698,02	10.705.301,98	
04- Faiz Giderleri		1.555.000,00	0 / 545.000,00	1.010.000,00	375,02	1.009.624,98	
05- Cari Transferler		4.600.000,00	1.188.000,00 / 1.497.000,00	4.291.000,00	3.614.901,93	676.098,07	
06- Sermaye Giderleri	203.853.235,89	62.060.000,00	2.750.000,00 / 46.052.000,00	222.611.235,89	71.624.475,17	150.986.760,72	
07- Sermaye Transferleri		5.450.000,00	4.500.000,00 / 10.000,00	9.940.000,00	7.439.613,38	2.500.386,62	
08- Borç Verme							
09- Yedek Ödenek		12.705.000,00	0 / 12.343.000,00	362.000,00		362.000,00	
Toplam	203.853.235,89	225.165.000,00	64.098.000,00/ 64.098.000,00	429.018.235,89	261.936.634,12	167.081.601,77	

Kadınhanı Belediyesinin 2024 yılı bütçesi ile 225.165.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 203.853.235,89 TL ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 429.018.235,89 TL olmuştur. Yıl içinde 261.936.634,12 TL bütçe gideri yapılmış, 167.081.601,77 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	16.240.000,00	18.505.577,31	427.189,26	18.078.388,05	111,32
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	14.920.000,00	5.619.634,70	29.510,00	5.590.124,70	37,47
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	30.500.000,00	14.816.019,80		14.816.019,80	48,58
05- Diğer Gelirler	116.004.000,00	193.512.392,98		193.512.392,98	166,82

06- Sermaye Giderleri	47.501.000,00	24.515.844,42		24.515.844,42	51,61
08- Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler					
Toplam	225.165.000,00	256.969.469,21	456.699,26	256.512.769,95	113,92

Belediyenin 2024 yılı net bütçe geliri, bütçe gelir tahmininin %113,9'u seviyesinde 256.512.769,95 TL olarak gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %111,3, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %37,5, alınan bağış ve yardımlar %48,6, diğer gelirler %166,8, sermaye gelirleri ise %51,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Yıl İçinde Eklenen (TL)	Yıl İçinde Düşülen (TL)	Toplam Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	23.910.000,00	5.163.000,00	985.000,00	28.088.000,00	27.427.425,09	97,64
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	2.558.000,00	1.066.000,00		3.624.000,00	3.443.145,51	95,00
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	112.327.000,00	49.431.000,00	2.666.000,00	159.092.000,00	148.386.698,02	93,27
04- Faiz Gideri	1.555.000,00		545.000,00	1.010.000,00	375,02	0,03
05- Cari Transferler	4.600.000,00	1.188.000,00	1.497.000,00	4.291.000,00	3.614.901,93	84,24
06- Sermaye Giderleri	265.913.235,89	2.750.000,00	46.052.000,00	222.611.235,89	71.624.475,17	32,17
07- Sermaye Transferleri	5.450.000,00	4.500.000,00	10.000,00	9.940.000,00	7.439.613,38	74,84
08- Borç Verme						
09- Yedek Ödenekler	12.705.000,00		12.343.000,00	362.000,00		
Toplam	429.018.235,89	64.098.000,00	64.098.000,00	429.018.235,89	261.936.634,12	61,05

Tabloya göre 2024 yılında bütçe giderleri, toplam ödeneğin %61,1'i seviyesinde 261.936.634,12 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolar da yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--	--

Vergi Gelirleri	10.333.602,86	13.968.828,52	18.505.577,31	35,18	32,48
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	8.705.479,28	20.922.343,47	5.619.634,70	140,34	-73,14
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	2.576.329,81	40.604.827,41	14.816.019,80	1476,07	-63,51
Diğer Gelirler	53.222.421,09	98.617.662,01	193.512.392,98	85,29	96,22
Sermaye Gelirleri	15.966.225,00	60.578.042,92	24.515.844,42	279,41	-59,53
Toplam	90.804.058,04	234.691.704,33	256.969.469,21	158,46	9,49
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	305.052,27	628.662,94	456.699,26	106,08	-27,35
Net Toplam	90.499.005,77	234.063.041,39	256.512.769,95	158,64	9,59

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre %9,6 oranında 22.449.729,56 TL artış göstermiştir. Bu çerçevede cari yılda bir önceki yıla göre; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde %73,1, sermaye gelirlerinde %59,5, alınan bağış ve yardımlarda %63,5 oranında azalış, vergi gelirlerinde %32,5, diğer gelirlerde %96,2 oranında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	7.290.559,11	14.348.491,61	27.427.425,09	96,81	91,15
SGK Devlet Prim Giderleri	1.078.881,04	1.697.754,41	3.443.145,51	57,36	102,81
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	43.800.320,12	76.575.197,69	148.386.698,02	74,83	93,78
Faiz Giderleri	109.262,69	29.686,49	375,02	-72,83	-98,73
Cari Transferler	1.056.020,14	1.940.132,16	3.614.901,93	83,72	86,32
Sermaye Giderleri	27.064.673,86	68.746.927,00	71.624.475,17	154,01	4,18
Sermaye Transferleri	1.634.165,19	194.069,96	7.439.613,38	-88,12	3733,46
Toplam	82.033.882,15	163.532.259,32	261.936.634,12	99,35	60,17

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında bir önceki göre %60,2 oranında 98.404.374,80 TL artış göstermiştir. Gider kalemleri incelendiğinde artışın büyük ölçüde mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler ve personel giderlerinden kaynaklandığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; Dönem net faaliyet geliri 239.320.919,02 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 149.611.849,72 TL ve faaliyet gideri 257.194.843,16 TL olan İdare, 2024 yılını 131.737.925,58 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Kadınhanı Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye (*) Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Hanbel Enerji Pey. Hiz. Taah. İnş Gıda Anonim Şirketi (AŞ)	32.935.000,00	32.935.000,00	100

Kadınhanı Belediyesinin dolaylı olarak hissedar olduğu şirket aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 8: Belediye Şirketinin Hissedarı Olduğu Şirket

Sıra No	Şirket Unvanı	Sermayesi (TL)	Belediyenin Hissedar Olduğu Şirket	Hissedar Şirketin Sermaye Payı	
				(TL)	(%)
1	Taşhan Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk AŞ	20.000.000	Hanbel Enerji Peyzaj Hizmet Taahhüt İnşaat Gıda AŞ	20.000.000	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Kadınhanı Belediyesinin muhasebe kayıt ve işlemleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap

planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi, yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmış ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesinde iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe

kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olarak tanımlanmıştır.

Aynı maddenin devamında malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ile yöntemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemlerin ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirleneceği, geliştirileceği ve uyumlaştırılacağı ifade edilmektedir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Bu çerçevede Kadınhanı Belediyesinin iç kontrol sistemi; anılan Tebliğ’de yer verilen kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

İdarenin organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları belirlenmemiştir.

İş akış şemaları doğrultusunda her faaliyet veya mali karar ve işlemin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrol edilmesi görevlerinin farklı kişiler tarafından yapılmasına yönelik çalışmalar başlatılmamıştır.

"Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmakta ve göreve yeni başlayan memur, sözleşmeli personel tarafından kamu görevlileri etik sözleşmesi imzalanmamıştır.

Kurumda hassas görevlere ilişkin herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kurumda, ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması ile herhangi bir eğitim çalışması yapılmamıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

İdarenin nüfus kriteri sebebiyle Stratejik Plan ve Performans Programı hazırlama zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından iç kontrol risklerini tespit edecek ve etkisini en aza indirecek kontrol faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerinden sorumlu birimler belirlenmemiştir.

İdarede iş akış süreçlerini belirleyen şema, çizelge vb. yazılı doküman mevcut değildir ve görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alınmadığı tespit edilmiştir.

İdarede ön mali kontrol sistemi kurulmamıştır.

Bilgi ve İletişim Standartları

Kurumda yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmakla birlikte, sistemden yeterli düzeyde yararlanılmamaktadır.

Belediye tarafından 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunun hazırlandığı, kısmen ilgili mevzuata uygun olduğu ancak kurumun internet sitesinde kamuoyunun bilgisine sunulmadığı tespit edilmiştir.

İdarede ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak veri kayıt ve dosyalama sistemi mevcuttur. Bu sistemin gelen ve giden bütün evrakı kapsayacak şekilde ve personel tarafından ulaşılabilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Belediyede kullanılan bilgi yönetim sisteminde modüller bazında veri girişi, sorgulama ve raporlama kullanıcı tanımlı olarak işletilmektedir. Tüm kullanıcılar için erişim yetkileri tanımlanmakta ve yetkisiz erişimler engellenmektedir.

İzleme Standartları

Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik ile İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te Kadınhanı Belediyesi için İç Denetçi kadrosu öngörülmediğinden İdarede iç denetim birimi kurulmamış ve iç denetçi atanmamıştır.

2023-2024 yılını kapsayan İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlanmış ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun oluşturulmuştur.

İdarenin iç kontrol sistemi ile ilgili herhangi bir değerlendirme ve raporlama yapılmamıştır.

Bu kapsamda, İdarede iç kontrol sisteminin kurulmasının henüz tamamlanmaması nedeniyle etkin bir iç kontrol sisteminden söz etmek mümkün değildir. Belediye tarafından söz konusu standartlar çerçevesinde Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi doğrultusunda İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlanmış olmakla birlikte iç kontrole ilişkin düzenlemelerin ve iç kontrol sisteminin işleyişinin yılda en az bir defa değerlendirmeye tabi tutularak İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanması ile alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve bu işlemlerin eylem planı çerçevesinde uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Konya Kadınhanı Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

Belediye'nin iktisadi faaliyetleri dışında yürüttüğü hizmetler kapsamında yapmış olduğu giderlere ilişkin olarak ödenen Katma Değer Vergilerinin (KDV) giderleştirilmeyerek indirim konusu yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu 1'nci maddesi hükümlerine göre, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler, katma değer vergisinin konusunu teşkil etmektedir. Genel ve özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri katma değer vergisine tabidir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin;

191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının niteliğini düzenleyen 153'üncü maddesinde;

“Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir.” Hükmü bulunmaktadır.

191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının işleyişini düzenleyen 154'üncü maddesinde ise;

Kurumların katma değer vergisi tahsilatı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan giderin, Katma Değer Vergisi hariç tutarının 630-Giderler Hesabına veya aktifleştirilecek bir unsur ise ilgili hesaba borç kaydedileceği ifade edilerek, söz konusu Yönetmelik'in 151'nci maddesinde, bir dönemde indirilemeyen ve izleyen döneme devreden katma değer vergisinin 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında izleneceği ve Katma Değer Vergisinin indirilinceye kadar bu hesapta bekletileceği belirtilmektedir.

Belediyelerin kamu hizmetleri faaliyeti kapsamındaki mal ve hizmet satın alma işlemleri ile yapım işleri Gelir Vergisi Kanunu veya Türk Ticaret Kanunu esasları çerçevesinde yürütülen bir ticari faaliyet olarak kabul edilemeyeceğinden, bu işler nedeniyle ödenen Katma Değer Vergileri indirilecek KDV niteliğinde olmayıp, doğrudan gider olarak veya ilgili varlık hesabına dahil edilerek kaydedilmelidir.

Ancak ticari faaliyet niteliğinde gelir ve giderleri bulunan bazı birimlerin işlemleri Katma Değer Vergisine tabi bulunmakta olup, sadece bu işler nedeniyle ödenen Katma Değer Vergisi indirimine konu edilebilecektir. Dolayısıyla sadece, katma değer vergisi tahsilatı yapılan faaliyetlere ilişkin mal ve hizmetler için ödenmiş olan Katma Değer Vergisinin hesaplanan Katma Değer Vergisinden indirilmesi gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre, belediyenin iktisadi faaliyetleri kapsamında ay içerisinde mal ve hizmet alımları dolayısıyla ödenen KDV'nin, mal ve hizmet satışı dolayısıyla tahsil edilen KDV'den fazla olması durumunda aradaki farkın 190 Devreden KDV hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, Katma Değer Vergisine tabi ticari bir faaliyet kapsamında olmayan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle ödenen ve gider yazılması gerekirken 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilen tutarlardan kaynaklanan ve önceki dönemlerden gelen 2.532.749,80 TL Devreden KDV bulunduğu, bu tutarın 2024 yılı ve öncesinde yapılan kayıtlardan kaynaklandığı, yılı mali tablolarında 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında yer aldığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresince her ne kadar iktisadi faaliyet konusu olmayan giderlere ilişkin katma değer vergisinin önceki yıllarda yapılmış olduğu ifade edilmiş olsa da, bulguda söz konusu tutarın 2024 yılı ve öncesinde yapılan kayıtlardan kaynaklandığı, yılı mali tablolarında hatalı şekilde 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında yer aldığı belirtilmiştir.

Bu itibarla, Belediyenin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettiği mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldığı mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş olduğu Katma Değer Vergisini indirim konusu yapması, bunun dışında idarenin satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın aldığı mal veya hizmet için ödediği Katma Değer Vergisini indirim konusu yapmaması ve bu tutarları ilgili gider hesabına kaydetmesi veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave etmesi gerekmektedir.

BULGU 2: İller Bankası Sermaye Tutarı İle Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Yer Alan Tutarın Uyuşmaması

İller Bankası AŞ (İLBANK) tarafından İdare adına kesilen sermaye payının Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'ne (Sıra No: 85 Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu

İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması) uygun olmayacak şekilde enflasyon düzeltmesine tabi tutulduğu görülmüştür.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık yapısı ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinde;

“(1) Bankanın ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir.

(2) Bankanın sermayesi 60.000.000.000 (altmış milyar) Türk Lirasıdır. Bu sermaye Cumhurbaşkanlığı kararı ile beş katına kadar artırılabilir.

(3) Sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine aşağıdaki kaynaklar eklenir:

a) 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarlar.

b) Bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi kârından yüzde otuz oranında ayrılacak pay.

c) Diğer mevzuat hükümleri ile Banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışlar.” denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile ilgili "Hesabın niteliği" başlıklı 178'inci maddesinde; "Bu hesap, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılır." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; belediyelerin ortağı olduğu İLBANK'ın ödenmiş sermayesine eklenecek kaynaklar arasında, belediyelere dağıtılan vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilen miktarlar da yer almaktadır. Bu kesintiler belediyelerin İLBANK'daki sermaye paylarını ifade etmektedir. İLBANK tarafından kesilen sermaye paylarının 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin (Sıra No: 85 Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması) “Enflasyon düzeltmesi işlemleri” başlıklı 5 inci maddesinin 5 inci fıkrasında; Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerinin, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılacağı, bu kuruluşlarca yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerine ilişkin belgelerin, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlığa; kapsama dahil diğer kamu idareleri için ilgili kamu idaresine gönderileceği, İlgili kamu idaresinin muhasebe biriminin sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapacağı, enflasyon düzeltmesi ve sermaye hareketlerine ilişkin kuruluştan alınan belgelerin bir nüshasının muhasebeleştirme belgesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; İdarelerin mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerini yaparken, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemlerini esas alması gerektiği, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işleminden istisna olması durumunda bu işlemi yapmamaları gerekmektedir. Ancak, İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İLBANK'ın sermayesine Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kararına istinaden enflasyon düzeltmesi işlemi yapmadığı, bu nedenle adı geçen Bankanın sermayedarı olan Belediyenin bu sermayesine Tebliğe uygun olarak enflasyon düzeltmesi işlemi uygulamaması gerekirken, uyguladığı görülmüştür. Bu nedenle İLBANK Belediye Veri ve Bilgi Bankası kayıtlarına göre İdarenin 2007 yılından itibaren birikmiş sermaye payının toplam tutarı ile 2024 yılı mali tablolarında 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının arasında 8.349.598,81 TL fark olduğu tespit edilmiştir. (İLBANK: 7.772.647,47, 240 Hesabı: 16.122.246,28 TL). Kamu İdaresi bulguya katıldığını, düzeltme işlemlerinin yapıldığını, bundan sonraki süreçlerde gerekli hassasiyetin gösterileceğini ifade etmiştir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlerin 2025 yılı içerisinde tamamlandığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, bilançoda İLBANK'a ait “240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı”na enflasyon muhasebesi farkı olarak ilave edilen tutarın kayıtlardan çıkarılarak, İLBANK tarafından İdare adına kesilen sermaye payı tutarları ile İdare kayıtları arasındaki tutarsızlığın giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Belediye Şirketindeki Sermaye Tutarı ile 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyumlu Olmaması

Belediyenin Şirket'ine ilişkin sermaye payının Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'ne (Sıra No: 85 Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması) uygun bir şekilde enflasyon düzeltmesine tabi tutulduğu ancak bu tutarların Belediye Bilançosunda yer almadığı, Belediye Bilanço verileri ile Şirket mali tabloları arasında tutarsızlık olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ilişkin olarak;

“Hesabın Niteliği” başlıklı 181'inci maddesinde;

Bu hesabın, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı,

“Hesaba İlişkin İşlemler” başlıklı 182'nci maddesinde;

Mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedileceği, Sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerektiği,

hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin (Sıra No: 85 Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması) “Enflasyon düzeltmesi işlemleri” başlıklı 5 inci maddesinin 5 inci fıkrasında; Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerinin, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılacağı, bu kuruluşlarca yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerine ilişkin belgelerin, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlığa; kapsama dahil diğer kamu idareleri için ilgili kamu idaresine gönderileceği, İlgili kamu idaresinin muhasebe biriminin sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapacağı, enflasyon düzeltmesi

ve sermaye hareketlerine ilişkin kuruluştan alınan belgelerin bir nüshasının muhasebeleştirme belgesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; İdarelerin mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerini yaparken, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemlerini esas alması gerektiği, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işleminden istisna olması durumunda bu işlemi yapmamaları gerekmektedir. Ancak, İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Kadınhanı Belediyesinin sermayedarı olduğu Şirket'in sermaye tutarı 32.935.000,00 TL, sermaye düzeltmesi olumlu farkı 70.433.688,03 TL olup, toplamda 103.368.688,03 olmasına karşılık, İdarenin mali tablolarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 8.306.500,00 TL tutarında kayıtlı olduğu, bu tutarın Belediye şirketinin öz kaynak hesaplarında yer alan sermaye tutarları ile örtüşmediği, enflasyon düzeltmesi işlemlerinin Şirkette yapılmasına karşılık güncellenen bu tutarların belediye hesaplarına aktarılmadığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresi bulguya katıldığını, düzeltme işlemlerinin yapıldığını, bundan sonraki süreçlerde gerekli hassasiyetin gösterileceğini ifade etmiştir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlerin 2025 yılı içerisinde tamamlandığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Belediye şirketlerinin öz kaynak hesaplarında yer alan sermaye tutarları ile bilançoda “241 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı” nda yer alan kayıtlar arasındaki tutarsızlığın giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: 247 Sermaye Taahhütleri Hesabının Kullanılmaması

Belediyenin ortağı olduğu Şirket'e taahhüt ettiği sermaye için Sermaye Taahhütleri hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 184'üncü maddesine göre Sermaye Taahhütleri Hesabı, mahalli idarelerin malî kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için kullanılır. Aynı Yönetmelik'in “*Hesabın işleyişi*” başlıklı 185'inci maddesinde ise; sermaye taahhüt tutarlarının bu hesaba alacak, ilgili malî duran varlık hesabına borç kaydedileceği, yerine getirilen sermaye taahhüt tutarlarının bir taraftan bu hesaba borç, taahhüdün yerine getirilme şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin ortağı olduğu Şirket'e 06.06.2024 tarih ve 35 Numaralı Belediye Meclisi kararıyla toplam 7.000.000 TL sermaye artırım taahhüdünde bulunduğu, ancak bu tutarın 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında izlenmediği yerine getirilen taahhütlerin ise 630 Giderler Hesabı kullanılmak suretiyle doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, mali duran varlık hesaplarının tam ve doğru bilgi üretmesini teminen sermaye taahhüt işlemlerinin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Maddi Duran Varlık Hesaplarının Fiili Durumu Yansıtmaması

Belediyenin taşınmaz formları ile bu formlara göre oluşturulacak taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmadığı, bu itibarla taşınmazların kaydına ilişkin işlemlerin mevzuatına göre yerine getirilmediğinden; Belediye Bilançosunun, 25 Maddi Duran Varlık Hesap Grubunda yer alan taşınmazlar yönünden doğru ve güvenilir veri içermediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesinde, taşınır ve taşınmazların kaydı ile bu varlıkların muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usul ve esasların yönetmeliklerle belirleneceği hükmüne istinaden "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" yürürlüğe konulmuştur.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında, taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinin, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olduğu ifade edilerek bu kayıtların belgeye dayanmasının esas olduğu düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in 4'üncü maddesindeki tanıma göre ise "Kayıt Planı", taşınmazların cinslerine göre oluşturulmuş listeyi ifade etmektedir. "Kayıt Şekli" başlıklı 7'nci maddesinde, Yönetmelik'in ekindeki Kayıt Planı'nda yer alan taşınmazların, cinslerine göre hangi formlara kaydedileceği ifade edilmiş ve kayıtların formlarda yer alan bilgileri içerecek şekilde yapılacağı belirtilmiştir.

Kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan bu formların daha sonra taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanması amacıyla mali hizmetler

birimine gönderileceği, mali hizmetler birimince de bu formların konsolide edilerek Yönetmelik'in ekinde (Ek-7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulması gerektiği düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kayıt Değişikliği İşlemleri" başlıklı 11'inci maddesinde kadastro, imar, ifraz, tevhid, cins tashihi, yüzölçümü değişikliği, kat mülkiyeti tesisi, kamuya terk gibi nedenlerle taşınmazda meydana gelebilecek değişikliklerde kayıtların kapatılıp oluşan taşınmazlar esas alınarak yeni kayıt tesis edileceği, terkin, satış, devir gibi mülkiyeti sona erdiren durumlarda sona eriş nedeni açıklanarak kaydın kapatılacağı, taşınmaza yapılan değer arttırıcı harcamaların taşınmazın değerine ekleneceği ve bu madde uyarınca kayıtlarda meydana gelen değişikliklerin en geç yedi gün içinde muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine ve mali hizmetler birimine; işlemin yapıldığı ayı takip eden ay sonuna kadar, aralık ayı içinde işlem yapılanlar ise aynı ayın sonuna kadar maliki kamu idaresine gönderileceği belirtilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, taşınmazlar cinslerine göre ilgili formlara kaydedilecek ve mali hizmetler birimince bu formlar konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulacaktır. Oluşturulan bu taşınmaz icmal cetvellerinden hareketle de taşınmazların ilgili hesaplara muhasebe kayıtları yapılacaktır. Taşınmazlarda meydana gelen değişiklikler muhasebe birimi ve mali hizmetler birimine gönderilecek ve kayıtlarda gerekli değişiklikler yapılacaktır.

Yapılan incelemede: Belediyenin taşınmazlarının, Emlak ve İstimlak birimi tarafından Tapu ve Kadaastro Bilgi Sistemi üzerinden takip edildiği, Taşınmaz Yönetim Sisteminin bulunmadığı, tapu kütüğünde Belediye adına tescilli olan taşınmazlarının kaydını gösteren "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu", tapu kütüğünde kayıtlı olmayan taşınmazların kaydını gösteren "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu", Kayıt Planı'nın "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazlarının kaydını gösteren "Orta Malları Formu", Kayıt Planı'nın "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazlarının kaydını gösteren "Genel Hizmet Alanları Formu" düzenlenmediği, ile "Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsisler Formu"nun düzenlenmediği ve taşınmaz icmal cetvelinin hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Bilançoda yer alması gereken taşınmaz hesaplarına ilişkin kayıtların, taşınmaz icmal cetvelleri esas alınarak yapıldığı dikkate alındığında; Bilançonun, 25 Maddi Duran Varlık Hesap Grubunda yer alan taşınmaz mallar yönünden doğru ve güvenilir veri içermediği

değerlendirilmektedir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, 5018 sayılı Kanun'daki hesap verme sorumluluğunun temini ve Belediyenin tasarrufundaki taşınmazların amacına uygun olarak yönetilebilmesi ile karar alıcılara sağlıklı bilgi sunulabilmesi için; orta malları dahil tüm taşınmazların tam ve noksansız olarak tespit edilerek Yönetmelik'te sayılan formlar ile kamu idaresine ait Taşınmaz İcmal Cetvellerinin hazırlanması ve taşınmazların muhasebe kayıtları ile karşılaştırılarak tam ve doğru olarak mali tablolarda raporlanması gerekmektedir.

BULGU 6: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

Belediyenin mülkiyetinde olan taşınmazlardan diğer kurum ve kuruluşlara tahsis edilenler ile kamu idarelerince Kadınhanı Belediyesine tahsisli olarak kullandırılan taşınmazların ilgili varlık hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde, kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. Benzer bir düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile belediyelerin kendilerine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği şeklinde yapılmıştır.

Bu doğrultuda tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mallar, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili kamu idaresinin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu varlıkları tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan 10.10.2006 tarih ve 26315 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli taşınmaza ilişkin giderler" başlıklı 7'nci maddesinde yer alan; tahsisli taşınmazlarla ilgili olarak harcamalara katılma payı da dâhil her türlü mali yükümlülüklerin ve diğer giderlerin, tahsis yapılan kamu idaresi tarafından ödeneceğine dair hükmüne göre de tahsisli taşınmazlar ile ilgili her türden giderin, tahsis yapılan kurum tarafından karşılanması, dolayısıyla da muhasebe kayıtlarının, tesis edilen bu işlemlere göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu haliyle de

tahsisli taşınmazların tahsis bilgisinin muhasebe kayıtlarında ilgili alt kodlar itibarıyla izlenmesi, idarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki malî yükümlülükleri açısından anlam kazanmaktadır.

Nitekim bu husus Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesi 5'inci fıkrasında; *"Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir."* şeklinde hüküm altına alınmış, devamı maddelerinde de tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazların niteliklerine göre; 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabında, ayrılması gereken amortisman tutarlarının ise Muhasebat Genel Müdürlüğünün Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra numaralı Genel Tebliği'nin "Tahsisli Taşınmazların Amortisman İşlemleri" başlıklı 7'nci maddesi gereği tahsisli kullanan idare tarafından 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında, bu hesaplar karşılığında da 500 Net Değer Hesabında izlenmesine yönelik hesap işleyişleri düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmelik'e göre 2024 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında da ilgili varlık hesapları itibarıyla 02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar, 03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar, bu hesaplar karşılığı 500 Net Değer Hesabı itibarıyla da 11 Tahsis Edilen Taşınmazlar, 12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar, 13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı şeklinde ikinci düzey alt kodlara yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, Kadınhanı Belediyesinin mülkiyetinde olup diğer kamu idarelerine tahsis edilen ve diğer kamu idarelerince Kadınhanı Belediyesine tahsisli taşınmazların yukarıda açıklanan esaslara göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabının 02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar ve 03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar yardımcı hesap kodlarında muhasebe kayıtlarının gerçekleştirilmesi gerekirken, mevzuat hükümlerinin yerine getirilmemesi ve muhasebe kayıtlarına alınmaması nedeniyle Belediyenin mülkiyetinde olup diğer kamu idarelerine tahsis edilen taşınmazlar ile diğer kamu idarelerince Belediyeye tahsisli kullandırılan taşınmazların 2024 yılı sonu itibarıyla mali tablolarda takibi yapılamamaktadır. Kamu İdaresince 2025 yılı içerisinde bulguya ilişkin düzeltici işlemlerin tamamlandığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, muhasebenin temel kavramlarından olan "tam açıklama" kavramı gereğince tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili kayıtların yukarıda yer verilen mevzuat

hükümlerine göre tutulması ve varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarında yer almasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: İdare Taşınmazları İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Muhasebede Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

İdarenin taşınmazları için yapılan değer arttırıcı nitelikteki bakım ve onarım giderleri, ilgili Tebliğ'de belirtilen limitin üstünde olmasına rağmen varlığın kayıtlı değerine eklenmemiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin atıf yaptığı Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 27'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilip amortisman hesaplamasında dikkate alınması gerektiği ve bunların dışında maddi duran varlıklar için yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamalarının gider olarak kaydedileceği ifade edilmiştir.

47 sıra No'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"Amortisman ve tükenme payı süresi, duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlar. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için "1" rakamı bu Tebliğ ekinde belirtilen, varlığın yararlanma süresine göre belirlenmiş orana bölünür. (Örnek: 1/0,20 = 5 yıl; 1/0,025 = 40 yıl)

(2) Ancak, maliyet bedeli, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin eki listede yer alan dayanıklı taşınırınların her biri için 14.000 TL'yi, 13/9/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte yer alan taşınmazlar için 34.000 TL'yi aşmayan duran varlıklar ile tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle maliyet bedeli bu tutarlara kadar olan duran varlıklar, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edilir.

(3) Hesaplarda kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan yukarıda belirtilen limitleri aşanlar değer artırıcı harcama olarak kabul edilir.

...

5) Bu limitler, gerektiğinde Maliye Bakanlığınca güncellenerek yılı Kasım ayı sonuna kadar duyurulur.” Denilmektedir.

47 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nde belirtilen tutarlar aynı Genel Tebliğin beşinci fıkrasına dayanılarak Hazine ve Maliye Bakanlığının 07.11.2023 tarihli ve 2613834 sayılı Bakanlık Makam Onayı ile dayanıklı taşınırınların her biri için 52.000 TL, taşınmazların her biri için ise 114.000 TL olarak yeniden belirlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, duran varlıklar için yapılan harcamalardan Tebliğ’de belirlenen limitleri aşanlar değer artırımcı harcama olarak kabul edilecek ve varlığın kayıtlı değerine eklenerek ilgili maddi duran varlık hesabında muhasebeleştirilecektir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; duran varlıklar için 11 farklı iş kapsamında 125.640,03 TL ile 315.700,00 TL arasında değişen toplam 1.949.511,72 TL tutarında değer arttırıcı nitelikteki bakım ve onarım yapıldığı ancak bu bakım onarım harcamalarının Tebliğ’de belirlenen limitin üzerinde olmasına rağmen varlığın kayıtlı değerine eklenmediği, söz konusu harcamaların doğrudan gider olarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

İdarenin envanterinde kayıtlı taşınmazlar için yapılan değer arttırıcı harcamaların varlığın kayıtlı değerine eklenmemesi nedeniyle, İdarenin 2024 yılı mali tablolarında Duran Varlıkları 1.949.511,72 TL eksik, 630 Giderler Hesabı ise bu tutar kadar fazla görülmektedir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, maddi duran varlıklar için yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, sağlanan faydayı artıran her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Taşınmaz Satışlarının Kayıtlı Değer Yerine Satış Değeri İle Muhasebeleştirilmesi

Belediye tarafından satışı yapılan taşınmazların ilgili maddi duran varlık hesaplarındaki çıkış kayıtlarının, taşınmazların kayıtlı değeri yerine satış bedeli üzerinden yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın işleyişi" başlıklı 189, 193 ve 203'üncü maddelerinde sırasıyla; 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 252 Binalar Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının işleyişi düzenlenmiş olup, satışı yapılan taşınmazların kayıtlı değeri tutarınca ilgili varlık hesabının alacaklandırılarak kayıtlardan çıkarılacağı, amortismanına tabi tutulduktan sonra her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarılan maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarının ise 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği, ayrıca arsa ve arazilerin kayıtlı bedelleri ile satış bedelleri arasındaki olumlu veya olumsuz farkın, arsa ve arazi dışındaki maddi duran varlıkların ise satış bedelleri ile net değerleri arasındaki olumlu veya olumsuz farkın sonucuna göre 600 Gelirler Hesabı veya 630 Giderler Hesabına kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri gereğince, satışı yapılan taşınmazlar kayıtlı değeri üzerinden ilgili varlık hesabına alacak kaydedilmek suretiyle varlık hesabından çıkarılarak varsa amortismanı düşüldükten sonra kalan değeri ile satış bedeli arasındaki olumlu fark 600 Gelirler Hesabına, olumsuz fark ise 630 Giderler Hesabına kaydedilmelidir.

Yapılan incelemede, Belediyenin 2024 yılı içerisinde gerçekleştirilen taşınmaz satışlarına ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin kayıtlı değer yerine satış bedelleri üzerinden yapıldığı, taşınmazların kayıtlı değerine ilişkin veri sağlayacak etkin bir taşınmaz bilgi ve yönetim sistemin olmadığı tespit edilmiştir.

Taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarda izlenmesi ile taşınmazlara yönelik mali nitelikteki işlemlerin mevzuata uygun şekilde yerine getirilmesi önem arz etmektedir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, İdare tarafından taşınmaz envanterinin sağlıklı bir şekilde çıkarılması, muhasebe ile taşınmaz bilgi sisteminin entegrasyonunun sağlanması, taşınmaz programı üzerinden taşınmazların kayıtlı değerlerinin açık bir şekilde yer almasını sağlayacak bilgilere yer verilmesi, satışı yapılan taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden kayıtlardan çıkarılması gerekmektedir.

BULGU 9: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması

2024 yılı mali tablolarında mevcut maddi duran varlık tutarından fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nde duran varlıklara uygulanacak amortisman ve tükenme paylarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiş olup; amortisman ve tükenme payının, varlığın yararlanma süresine göre Tebliğ ekinde yer alan süre ve oranlara göre her yıl eşit olarak ayrılması gerektiği, duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olduğu ve amortisman tabi her bir varlığın duran varlıklar amortisman defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Ayrıca söz konusu işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin;

Maddi duran varlıklara ilişkin 187’nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı,

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği ve işleyişinin açıklandığı 202’nci ve 203’üncü maddelerinde ise söz konusu hesabın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ve maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yılsonunda bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği, hüküm altına alınmıştır.

İlgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; birikmiş amortisman tutarlarının ancak varlığın maliyet bedeli kadar olabileceği, dolayısıyla amortisman tabi duran varlık değerinden fazla olamayacağı ve amortismanın yanlış ayrılması durumunda söz konusu hesabın gider hesapları ile birlikte çalışması nedeniyle mali tablolarda hataya neden olacağı anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, Kurum mali tablolarında amortisman tabi maddi duran varlık tutarından fazla birikmiş amortisman tutarının olduğu, bazı durumlarda varlık değeri sıfır olmasına karşılık amortisman ayrıldığı ve bu nedenlerle alt kodlar itibarıyla 589.303,53 TL fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak duran varlıkların toplam tutarını aşacak şekilde amortisman ayrılması nedeniyle 2024 yılı Bilançosu ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda 589.303,53 TL’lik hataya sebebiyet verilmiştir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, duran varlıklara ilişkin amortisman işlemlerinin yukarıda yer verilen Tebliğ ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılması, taşınır-taşınmaz bilgi sistemlerinin etkin hale getirilerek, muhasebe bilişim sistemleri ile entegrasyonunun sağlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hayvan Bakımevleri Bulunmaması ve Kurulmasına Yönelik Olarak İlgili Yıl Bütçelerinde Ödenek Ayrılmaması

İdare taşınmazları üzerinde yapılan incelemelerde Belediyeye ait hayvan barınağı bulunmadığı ve bu amaçla ayrılması gereken payların ayrılmadığı tespit edilmiştir.

24.06.2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’nun “Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması” başlıklı 6’ncı maddesinde yer alan ifade 7527 sayılı ve 30.07.2024 tarihli Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 3’üncü maddesi ile “*Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır. Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir ve rehabilite edilen köpekler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.*” şeklinde değiştirilerek sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanlarla ilgili yerel yönetimlere düşen yeni görevlerin bir kısmı belirtilmektedir.

Aynı Kanun’un “Yerel yönetimlerin sorumluluğu” başlıklı Ek 1’inci maddesinde ise; Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve sahiplendirilinceye kadar bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kuracağı belirtilmektedir.

Hayvanları Koruma Kanunu’nun Geçici 4’üncü maddesi ile; büyükşehir belediyeleri, Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler 31.12.2028 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla ve mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmekle görevlendirilmiştir.

İdarenin 2024 yılı taşınmaz kayıtları incelendiğinde nüfus kriteri sebebiyle 31.12.2028 tarihine kadar tamamlanması gereken hayvan barınağı ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı,

Geçici 4'üncü maddede yer verilen;

“Belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahihsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.”

Hükmü uyarınca ise bütçeden herhangi bir pay ayrılmadığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresince ilgili ödeneğin ayrıldığı, bundan sonraki süreçlerde gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, hayvanların rahat yaşamalarını ve hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek, hayvanların acı, ıstırap ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini amaçlayan Kanun'un ilgili hükümlerine uygun olarak hayvan bakımevini kurabilmesi ve rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirilmesine yönelik giderlerin karşılanabilmesi için bütçeden pay ayırma işlemine başlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2024 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; “Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.” hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 2.076.108 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL'yi, diğer idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlarını ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ"ın "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

3'üncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

İfade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımları, hizmet alımları ve yapım işlerinde, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı

Harcama Kalemleri	2023 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (TL) (A)	Toplam Ödeneğin % 10'u (Sınır) (TL) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı
			(C)		(C/A)
Mal Alımı	60.582.000,00	6.058.200,00	16.948.027,84	10.889.827,84	%188
Hizmet Alımı	112.252.000,00	11.225.200,00	14.948.599,70	3.723.399,70	%33

Belediye tarafından 2024 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet alımları, her biri için ayrı ayrı bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'u tutarındaki sınırın, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması hususu, 4734 sayılı Kanun ve ilgili Tebliğ hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Kamu İdaresi cevabında, tespiti ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet alımları için ayrı ayrı bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'u tutarındaki sınırın aşılması hususunda 4734 sayılı Kanun ve ilgili Tebliğ hükümlerine göre hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı ve ilgili taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihinin; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini ifade ettiği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre, kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların

mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, fiili kullanım durumları esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Ancak Belediye taşınmazları ve tapu kayıtları üzerinde yapılan inceleme neticesinde mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları farklılık gösteren bir kısım taşınmaza ilişkin cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Cins tashihiinin yapılmaması, Belediyeye ait taşınmazların mevcut kullanım şekillerinin tam olarak anlaşılmasına yol açmaktadır. Kamu İdaresince tespiti ilişkin düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen hüküm gereği, taşınmazların cins tashihi işlemlerinin gerçekleştirilmesi suretiyle mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları arasında uyumun temin edilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 4: Kuruma Ait Taşınmazların Yönetiminde ve Satışında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Kadınhanı Belediyesi tüzel kişiliğine ait taşınmazların satışına yönelik belediye meclisi tarafından kabul edilen bir yönetmelik bulunmadığı, arsaların satış bedellerinin taksitlendirme suretiyle tahsil edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Taşınır ve taşınmaz satışı” başlıklı 46’ncı maddesi “*Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması kanunlarında ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür. ...*” hükmüne yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun;

“Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde; mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek hususlarının belediyelerin yetkileri ve imtiyazları arasında sayıldığı,

“Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde;

taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek yetkisinin belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayıldığı,

“Arsa ve konut üretimi” başlıklı 69'uncu maddesinde; belediyenin; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahip olduğu, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebileceği,

Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmadığı, bu fıkranın uygulama esaslarının, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği

hususları hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun;

“Kapsam” başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütüleceği,

“Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu” başlıklı 57'nci maddesinde ise sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşteri 31 inci maddeye göre onaylanan ihale kararının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi, idareye vermek zorunda olduğu, satışlara ilişkin ihalelerde müşterinin aynı süre içinde ihale bedelini ve müşteriye ait bulunan vergi, resim ve harçları yatırması, diğer giderleri ödemesi gerektiği, bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihalenin bozularak ve varsa geçici teminat gelir kaydedileceği

hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 69'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan Belediyelerin Arsa, Konut ve İş Yeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik'in;

“Arsa satışı” başlıklı 14'üncü maddesinde; *“Düzenli kentleşmeyi sağlamak üzere belediye tarafından üretilen arsaların 7'nci madde kapsamı dışında kalanlara satışı 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır.”* denildiği,

7'nci maddesinin kapsamına bakıldığında ise; dar gelirli, kendisinin, eşinin veya onsekiz yaşından küçük çocuklarının o belediye sınırı içinde konutu veya konut yapmaya müsait arsası bulunmayan, en az bir yıldan beri o belediye sınırları içinde ikâmet ediyor olan, afete maruz kalmış olan, sanayi bölgelerinden nakledileceklerden olan yahut 775 sayılı Gecekondu Kanunu uygulamaları kapsamında hak sahibi olup, gecekondu ıslahı ve tasfiyesi sebebiyle açıkta kalacak olanlar şeklinde kapsam sınırlamasına gidildiği,

“Belediye meclisinin yetkisi” başlıklı 16'ncı maddesinde; belediye meclisinin, dar gelirli tanımına ilişkin miktarı %25'e kadar artırmaya veya düşürmeye; tahsis ve satışlarda alınacak peşinat miktarlarını ve peşin ödemelere uygulanacak indirim oranını, tahsis ve satışlarda uygulanacak taksit süreleri ile vade farkını, yıllık kira artış oranını, satışlarda uygulanacak grup veya meslek indirim oranını belirlemeye; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince belirlenen oranı geçmemek üzere gecikme faizini tespit etmeye yetkili olduğu ifade edildiği,

“Konut ve işyeri satışı” başlıklı 15'inci maddesinin ödeme planının anlatıldığı (f) bendinde; *“Konut ve işyeri satışlarında alınacak peşinat tutarı, satış bedelinin %50'sinden az olmamak üzere belirlenir. Kalan miktar en çok 2 yıl içerisinde ve belirlenecek plana göre ödenir. Belediye meclis kararı ile tamirat ve imalat niteliğindeki mesleklerin icrası amacıyla, küçük sanayi siteleri için, belediyelerce yapılan işyerleri, satış bedelinin en az %20'sine kadari peşin, kalan miktarı ise 10 yıl içerisinde ödenmesi şartıyla satılabilir. Bu bent kapsamında yapılan taksitli satışlar için belediye meclisince belirlenecek vade farkı uygulanır. Borcun zamanında ödenmemesi halinde sözleşme hükümlerine göre hareket edilir. Konut ve işyerlerinin satışında banka kredisi ve diğer finansman araçlarından yararlanılabilir.”* denilmek suretiyle belediyelerin mülkiyetlerinde bulunan konut ve işyerlerinin satışına ilişkin ödeme planlarının nasıl olması gerektiği konusuna açıklık getirildiği

görülmektedir.

Anılan Yönetmelik'in “Büyükşehirlerde uygulama” başlıklı 23'üncü maddesinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde arsa, konut ve işyeri üretilmesi, tahsisi, kiralanması ve satışına ilişkin görev ve yetkilerin 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmünce büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirileceği ifade edilmiş olup,

“Yönetmelik” başlıklı 24'üncü maddesinde ise; belediyelerin, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan yönetmelikler ile bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla arsa, konut ve işyeri üretimi, tahsisi, satışı ve kiralanmasına ilişkin diğer hususları belediye meclisi kararı ile çıkaracakları yönetmelikle düzenleyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

Belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlarının, belediye meclisi tarafından karar alınmak suretiyle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca satışının gerçekleştirilebileceği, bununla birlikte 2886 sayılı Kanun uyarınca satışa ilişkin ihalelerde ödemelerin yalnızca peşin olarak yapılabileceği,

Bu bağlamda anılan Yönetmelik'in 7'nci maddesi kapsamı dışında olanlara gerçekleştirilecek arsa satışlarının mevzuat hükmü gereği 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılması gerektiğinden belediyelerin, söz konusu satış bedellerine yönelik taksit uygulama yetkisinin bulunmadığı,

Öte yandan belediyelerin, düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla 5393 sayılı Kanun'un 69'uncu maddesi kapsamında konut, toplu konut ve iş yeri yapmak ve satmak yetkisine sahip olduğu, bu amaçla üretilen konut ve iş yerlerinin satışının Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmadan yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine uygun olarak belediye meclisi tarafından kabul edilecek yönetmelik doğrultusunda yapabileceği

anlaşılmaktadır.

Kurum taşınmazları üzerinde yapılan incelemelerde, arsa, konut ve işyeri üretimi, tahsisi, satışı ve kiralanmasına ilişkin yukarıda zikredilen çerçeve Yönetmelik'in 24'üncü maddesi doğrultusunda Belediye Meclisi tarafından kabul edilen bir yönetmelik bulunmadığı, bazı taşınmaz (arsa) satışlarına ilişkin 3 yıla kadar taksitlendirmeye gidildiği, ilk taksitin peşinat

olarak kabul edilerek sözleşme imzalandığı ayrıca taksitlendirmeye yönelik vade farkı alınmadığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 69'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; arsalarla yönelik satışın Devlet İhale Kanunu kapsamında olduğu açıkça belirtilmiş olup anılan maddeye dayanılarak çıkarılan Belediyelerin Arsa, Konut ve İş Yeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik'te ise kimlere taksitli taşınmaz satılacağı tahdidi olarak sayıldığından; mezkûr Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haller dışında Belediyenin özel mülkiyetinde bulunan arsaların taksitli olarak satılmasına yönelik işlemlerin mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir. Kamu İdaresince tespiti ilişkin düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda hareket edilmesi, arsaların satışına yönelik taksitlendirme uygulamasının sona erdirilmesi ve taşınmazların yönetimine ilişkin çerçeve Yönetmelik'e uygun olacak şekilde Belediye meclisinin kabul edeceği bir yönetmeliğin hazırlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>